

SCHUBERT: MARGARIDA NA ROCA

<https://www.youtube.com/watch?v=I45EsX2r27g>

DATOS TÉCNICOS DA OBRA

Margarida en la rueca (en alemán, *Gretchem am Spinnrade*), é un lied composto por Franz Schubert no 1814 e publicado no 1821 como Op. 2, sobre un texto que proviña do Fausto de Goethe. Está escrito para soprano e piano, aunque tamén se adaptou para mezzosoprano, orquesta e para piano solo.

Para a musicoloxía, esta obra marca un punto importante, pois considérase o verdadeiro nacemento do xénero lied obra de Schubert. Aunque existen moitos outros lieder anteriores a este compositor, a súa estrutura e estilo, marcan o comezo do xénero cara ao período romántico.

Nesta obra obsérvase a evolución do papel do piano neste xénero, xa que en vez de participar ca función de baixo continuo, agora participa activamente dentro da obra aportando material á interpretación.

BIOGRAFÍA

Franz Peter Schubert (1797-1828) foi un compositor austríaco considerado o introductor do romanticismo musical e o continuador da sonata clásica, seguindo o modelo de Ludwig Van Beethoven. Foi un compositor de lieder (breves composicións para voz e piano, antecesor da canción moderna), así como da música para piano, de cámara e orquestral.

Schubert foi un dos principais músicos austríacos do século XIX. Viviu 31 anos, e neste curto tempo conseguiu compoñer unha obra musical excelente, sobre todo na última etapa da súa vida cando estaba moi enfermo. Porén, a súa música non foi recoñecida durante a súa vida, senón que comeza a soar con máis forza unha vez morto. Comeza con pequenas obras para piano, para despois introducir as sinfonías. Na historia da música, sempre estivo á sombra de Beethoven. Escribiu máis de 600 lieder, que despois da súa morte foron inéditos. Sempre foi considerado un compositor fráxil que facía fermosas melodías, pero se analizamos a súa música, veremos que a súa obra está chea de tristeza.

Dende que naceu, a morte estivo presente na súa vida. Eran 13 irmáns, e 10 de eles morreron ao nacer, e outro prematuramente. Súa nai faleceu no último parto cando el tiña só 15 anos. A única familia que lle quedaba era o seu pai mais o seu irmán. O seu pai era profesor, e recibían poucos ingresos para vivir.

Foi un gran cantante, e ingresou en Stadtkonvikt, a escolanía da Catedral de Viena como soprano. Alí tivo a oportunidade de ter como mestre ao compositor Antonio Salieri. Ademais, a necesidade de compondor apareceu nestes anos. En 1813 cámbialle a voz e non pode seguir estudando, polo que ten que axudarlle a seu pai na escola, a pesar de que el o que en realidade quería era dedicarse á música por completo.

No 1814 comeza a época de creatividade para Schubert, porque conoce ao seu primeiro amor, Therese Grob. Estre a Misa en La Maior con Therese de soprano. Nestos anos saen á luz as súas primeiras obras maestras, como o lied *O rei dos elfos*. A principal meta de Schubert nesta etapa era conseguiri traballo, e así gañar diñeiro para que o pai da rapaza o deixara irse con el, e o único campo que podía ofrecerlle diñeiro era a ópera. Pero a pesar de abordar este xénero durante toda a súa vida, nunca puido destacar nel.

Ca chegada da sífilis, é cando vemos aparecer o seu lado máis amargo e melancólico. E necesitado de comprensión, escíbelle estas liñas ao seu amigo Leopold no 1824:

“Hace tiempo que quería escribirte, pero nunca sabía desde dónde, adónde. Ahora se me ofrece la oportunidad y por fin puedo abrir mi corazón a alguien. Tú eres bueno, y seguro que me vas a perdonar lo que otros se habrían tomado a mal. En una palabra, me siento el hombre más infeliz, más miserable del mundo. Imagínate un hombre cuya salud ya no mejorará nunca y que en su desesperación sólo empeora todo en lugar de mejorarlo, imagínate un hombre cuyas más brillantes esperanzas han quedado reducidas a nada, al que la felicidad del amor y la amistad no ofrecen otra cosa que sumo dolor, al que el entusiasmo (al menos estimulante) por la belleza amenaza con desaparecer, y pregúntate si no es éste un hombre miserablemente infeliz. Mi tranquilidad ha desaparecido, mi corazón está oprimido, no lo encuentro nunca; así ahora puedo cantar todos los días, pues todas las noches, cuando me voy a dormir; confío en no despertar ya nunca, y cada mañana me anuncia sólo la misma pena del día anterior. De esta manera, sin alegría ni amigos, paso los días, a excepción de cuando me visitó Schwind y me trajo un rayo de aquellos dulces días pasados.”

Durante os seus últimos anos escribiu pezas maxistras, froito das súas experiencias personales.

Por aquel tempo, Schubert tiña só 31 anos e acababa de matricularse para estudar Fuga. Pero unha gonorrea, complicada finalmente cunha febre tifoidea, levouno á morte no 1828. Decíase que había tempo que este compositor anda polo “mal camiño”, e falábase da súa afición ao alcohol e ás relacións esporádicas. Ademais, parece ser que nos seus anos de madurez padecía un trastorno bipolar, e iso explicaría as numerosas cantidades de obras que quedaron incompletas sen razón aparente.

ANÁLISE MUSICAL

A historia conta que Fausto, quen é un mago, invoca ao Diaño. Mefistófeles fáiselle presente e Fausto véndelle a súa alma a cambio dalgúns anos de sabedoría ou a cambio dunha mocidade eterna. Rexuvenecido, e con axudas de Mefistófeles, Fausto logra seducir e namorar á bela e doce Gretchen. O texto utilizado no lied, móstranos a Margarita (en alemán Gretchen) tecendo no seu roca, pensado en Fausto. O poema componse de 10 estrofas onde a atmosfera romántica é conseguida co acompañamiento do piano, que reforza a imaxe do que sucede no poema.

Si analizamos o texto, vemos que a primeira estrofa (A) aparece constantemente cada dúas estrofas, a modo de ritornello (exemplo compás 1). Esta obra ten forma rondo (A-B-A-C-A-D-A.....).

O movemento da roca aparece reflectido usando diferentes recursos:

- O deseño da melodía da man dereita, é un ostinato rítmico, que proporciona unha idea de movemento circular, como o que realiza a roca.
- A man esquerda do piano, facendo corchetes en staccato, tamén a modo de ostinato, representa os latexados do corazón da Gretchen e o seu malestar e angustia.

ANÁLISE MUSICAL

- Doutra banda, Schubert represéntanos o pensamento de Gretchen co cantode a soprano. A letra explícanos con palabras o que lle sucede á protagonista e a melodía da voz expresa o que sente. A música vai acorde ao sentimento negativo que sofre a protagonista.
- A estrutura do texto (rondo), coa primeira estrofa aparecendo constantemente, facilita pensar nun movemento circular, que pasa sempre polo mesmo sitio. Simboliza a preocupación e angustia de Gretchen e o camiño que toman os seus pensamentos, sempre volvendo ao mesmo lugar.
- A obra está escrita en re m. Esta tonalidade mantense durante toda a obra excepto na estrofa "Nach ihm..." (C) que modula ao relativo maior (Fa M). Posteriormente volve a re m. Schubert escribeo así porque durante todo o poema Gretchen está tendo pensamentos negativos porque non ten o amor que ela desexa. Pero na estrofa "Nach ihm..." (C) idolatra ao seu amado e desaparece a angustia e céntrase en todo aquilo que lle gusta de Fausto. Estas imaxes que vai describindo provocan que entre nun estado agradable. Schubert fai desaparecer a inquietude da man esquerda e escribenos brancas dándonos estabilidade. pero a medida que vai avanzando a estrofa Gretchen vaise alterando imaxinando o seu amor achegándose a ela (acelerando escrito) ata que este bícaa: "Sein Kuss!". Este é o punto culminante da fantasía que ocupa a mente de Gretchen.
- Os seguintes catro compases representan o tempo que necesita Gretchen para volver á realidade e recuperarse do mareo que lle causou a súa fantasía. Volvemos a re m, estrofa A, co mesmo carácter que atopabamos ao principio

ANÁLISE MUSICAL

- Na última estrofa (D) aparece outro cambio. Schubert escribe acelerando outra vez porque o estado de ánimo da protagonista vaise alterando cada vez máis porque quere ter ao seu amado con ela pero dáse conta que este non está. É por iso que a melodía desta estrofa vai subindo cada vez máis cara ao agudo, cantando a nota máis aguda que atopamos na obra (a 4), a cal simboliza un grito de desesperación da protagonista.

- Para acabar, e confirmando a forma roldou, Schubert volve escribir "Meine Ruh' ist hin..." (A). Esta vez escribe só o comezo da estrofa para recordarnos todo o anterior e porque Gretchen estase recompoñendo da estrofa D.

OPINIÓN CRÍTICA

1. Sen importar o compositor nin a obra, o Lied debe interpretarse con gran naturalidad no sonido e facendo uso de tódalas ferramentas tanto técnicas como musicales.
2. A importancia de levar a técnica de man da expresividade é innegable, unha necesita da outra para interpretar con éxito cualquier xénero musical, e en especial o Lied que se caracteriza por ter unha carga emocional moi forte que ten o poema en sí mesmo.
3. Schubert aborda este xénero, no cal se sente especialmente cómodo, con máis confianza que calquera outro, e nos seus máis de seiscentos *lieder* explorará o potencial deste xénero como ningún compositor o fixera ata entón. Este *lied*, que utiliza o texto da obra *Fausto* de Goethe, móstranos a Margarida tecendo na roca mentras pensa no seu amado. Nel podemos observar a íntima unión entre palabra e música así como a relación estreita entre a parte instrumental e a vocal. O acompañamento do piano axuda a crear a atmósfera e o contexto e, desta maneira, mentras a escritura pianística da man dereita simula o movemento xiratorio da roca, a man esquerda realiza un *ostinato* rítmico con corcheas en *staccato* que simboliza o pedal da mesma.

OPINIÓN CRÍTICA

1. Este acompañamento non se detén en ningún momento agás no de maior emoción, de máxima tensión, en que Margarita pensa nos ardentes bicos de Fausto e esquecese de tecer. Este momento de clímax refórzase cun cambio rítmico (acordes de branca con punto) e a utilización do acorde de sétima diminuída cun *caldeirón*.
2. A estrutura deste *lied* preséntanos unha forma *rondó* (A B A C A D A). A primeira estrofa do poema repítese á maneira dun *retrouso* e vaíse alternando co resto das *estrofas*. Elo pódenos dar tamén unha idea dos pensamentos angustiosos de Margarida, que volven unha e outra vez á súa mente da mesma maneira que a roca non deixa de xirar. A melodía caracterízase pola súa sinxeleza e claridade, sen ornamentacións, de estilo silábico e ámbito reducido. A tonalidade base é Re menor, e os cambios abruptos de tonalidade e por terceiras mostran algunhas licenzas harmónicas, como apertura á expresividade romántica, que repercutirán en compositores posteriores (Mendelssohn ou Schuman, especialmente).